

УДК 657.2

*Фурманчук Оксана Сергіївна,
кандидат економічних наук, доцент,
Луценко Анастасія Юрївна
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка» (Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Збалансування доходів та видатків в бюджетних установах у необхідних розмірах можна досягти завдяки ефективному веденню бухгалтерського обліку, а саме через злагоджену систему збору та обробки інформації про майновий стан, зобов'язання та їх переміщення за допомогою суцільного обліку господарських операцій із подальшими узагальненнями. Оскільки бюджетні установи отримують фінансування із державного чи місцевого бюджету, у них відсутні власні надходження, головною їх особливістю є облік окремих елементів, а саме доходів і видатків.

Згідно з НП(С)БОДС 101 «Подання фінансової звітності» доходи – збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власника) [1].

Планування доходів загального фонду здійснюється щорічно. Прогнозування ж доходів спеціального фонду є більш складним завданням, адже воно залежить від багатьох непередбачуваних факторів, таких як обсяг благодійної допомоги чи розмір виявлених лишків. Ефективне планування доходів будь-якого типу неможливе без чіткого розуміння потреб установи. Першим кроком у цьому процесі є визначення видатків, зокрема, необхідно дати відповіді на питання: що саме буде фінансуватися?, у які строки це буде

відбуватися?, скільки коштів буде потрібно?

Наступним етапом стає складання, погодження та затвердження річного кошторису установи, що визначає обсяги фінансування з державної (місцевої) казни відповідно до кошторисних призначень, розроблених для конкретних статей видатків. У бюджетних установ основним джерелом доходів до загального фонду є надходження з державних і місцевих бюджетів.

В рамках аналітичного обліку для кожного коду класифікації видатків (КЕКВ) ведеться окрема картка аналітичного обліку отриманих асигнувань, яка використовується протягом одного року і містить інформацію про річну суму асигнувань за кожним КЕКВ. Під час виконання кошторису в картку вносяться дані про фактичні суми витрачених коштів.

Основні аспекти з порядку класифікації, визнання та оцінки доходів СДС висвітлені в НП(С)БОДС 124 «Доходи»[2]. Зокрема, вказаний стандарт передбачає поділ доходів бюджетних установ на доходи від обмінних та необмінних операцій. В положенні НП(С)БОДС 101 «Подання фінансової звітності» прописано визначення витрат бюджетних установ. Згідно з ним витрати розуміються як зменшення вигід економічного характеру шляхом вибуття активів або збільшення обсягу зобов'язань, як наслідок спостерігається зменшення обсягу власного капіталу. Винятком може стати зниження вартості капіталу при вилученні або перерозподілі його власниками [1].

Залежно від руху фінансів у бюджеті розрізняють касові та фактичні видатки. Касові видатки охоплюють суми, які виплачуються готівкою або безготівкові операції. Фактичні видатки охоплюють витрати, які документально підтверджені і включають нараховану, але ще не виплачену заробітну плату та витрати за неоплаченими рахунками.

Витрати СДС, відповідно до НП(С)БОДС 135 «Витрати»

[3], аналогічно як і доходи, класифікуються як витрати за обмінними операціями та необмінними операціями. Витрати визнаються у разі, якщо їх оцінка може бути достовірно визначена у випадку зменшення економічних вигід та/або потенціалу корисності. Витрати визнаються витратами звітного періоду одночасно з доходом, для отримання якого вони були понесені. Для ведення аналітичного обліку централізовані бухгалтерії та бюджетні установи використовують картки аналітичного обліку касових видатків.

Таким чином, особливістю діяльності бюджетних установ є те, що вони значною мірою залежать від зовнішнього фінансування. Це зумовлює необхідність розробки таких завдань, як планування доходів і видатків установи та звітування про виконання кошторису.

Література

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2009 р., N 1541. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11> (дата звернення: 25.04.2024).

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 124 "Доходи" : наказ Міністерства фінансів України від 24 грудня 2010 року № 1629 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0089-11> (дата звернення: 25.04.2024).

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 135 "Витрати" : наказ Міністерства фінансів України від 18.05.2012 р. № 568 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0903-12> (дата звернення: 25.04.2024).